

Η ίδρυση Ινστιτούτου Δια Βίου Εκπαίδευσης στο ΤΕΙ Κρήτης

του Δρ. Κωνσταντίνου Σαββάκη

Η αναγκαιότητα για Δια Βίου Μάθηση

Η Δια Βίου Μάθηση είναι μια συνεχής διαδικασία απόκτησης, ανανέωσης, συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων ενός ατόμου, έτσι ώστε αυτό να μπορεί να είναι μέλος μιας κοινωνίας βασισμένης στη γνώση. Η συνεχής διαδικασία μάθησης πρέπει να είναι διαθέσιμη σε όλους τους πολίτες και να εξυπηρετεί τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα κάθε ατόμου σε κάθε στάδιο της ζωής του. Η ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και εξ αυτών των ικανοτήτων του ατόμου μπορεί να είναι αποτέλεσμα όλων των μορφών μάθησης.

Η τεχνολογία αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Κάθε ευρωπαϊκή χώρα έχει να αντιμετωπίσει την απαξίωση των αρχικών γνώσεων πολλών επαγγελματιών και τα συνακόλουθα προβλήματα απασχολησιμότητας μεγάλων τμημάτων του εργατικού δυναμικού, των οποίων οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες έχουν ξεπεραστεί. Εκτιμάται ότι μετά το 2010 οι μισές από τις θέσεις εργασίας στη Ευρωπαϊκή Ένωση θα απαιτούν πρόσθετη εξειδίκευση, ενώ μέχρι τότε 100 εκατομμύρια εργαζόμενοι θα χρειαστούν πρόσθετη επιμόρφωση. Ένας στόχος της Δια Βίου Μάθησης είναι να ελαχιστοποιηθεί κατά το δυνατόν το φαινόμενο της απαξίωσης των γνώσεων. Στους Πτυχιούχους θα πρέπει να προσφέρονται οι ευκαιρίες να εκσυγχρονίσουν τις αρχικές γνώσεις τους και να αυξήσουν τις δεξιότητές τους ώστε να μπορούν να είναι αποτελεσματικοί στις θέσεις που κατέχουν ή και να έχουν πρόσβαση σε καλύτερες θέσεις.

Σήμερα η συνεχής εκπαίδευση θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την ατομική και επαγγελματική ανάπτυξη κάθε πολίτη και εργαζόμενου. Οι περισσότεροι σύγχρονοι οργανισμοί, ως φορείς απασχόλησης, προσφέρουν τη δυνατότητα στο προσωπικό τους να βελτιώνει τις γνώσεις του. Παράλληλα και σε ατομικό επίπεδο, όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι ενδιαφέρονται να εκσυγχρονίσουν και να βελτιώσουν τις γνώσεις τους ή να αποκτήσουν γνώσεις σε νέους τομείς που στο παρελθόν δεν είχαν ευκαιρίες και δυνατότητες να τις αποκτήσουν.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι δράσεις που υλοποιούνται στα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

- Η ανάπτυξη και προώθηση του θεσμού της Δια Βίου Μάθησης (Life-Long Learning).
- Η αξιολόγηση και η αντίστοιχη αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος με εφαρμογή των σχετικών συμφωνηθέντων σε διάφορες συνόδους Υπουργών Παιδείας της Ε.Ε..
- Η ανάπτυξη και προώθηση της μάθησης με αξιοποίηση των τεχνολογιών της Πληροφορικής και των σύγχρονων επικοινωνιών (e-Learning).
- Η προώθηση της κινητικότητας των εργαζομένων.

Στην Ελλάδα

Η υλοποίηση της Δια Βίου Μάθησης στη χώρα μας γινόταν μέχρι σήμερα είτε μέσα

από τους φορείς απασχόλησης, είτε μέσα από επιμελητήρια και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στην Ελλάδα μέχρι σήμερα οι πολιτικές, τα προγράμματα και οι χρηματοδοτήσεις βρίσκονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ως απλή συνέπεια, τα ποσοστά των Ελλήνων που έχουν παρακολουθήσει ή παρακολουθούν Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης είναι από τα χαμηλότερα της Ευρώπης. Η χώρα, με βάση συμφωνημένες υποχρεώσεις της θα πρέπει στα επόμενα λίγα χρόνια να αυξήσει τα ποσοστά αυτά στο πολλαπλάσιο.

Στις αρχές του θέρους 2005 ψηφίστηκε στη Βουλή των Ελλήνων ο Νόμος 3369 «Συστηματοποίηση της Δια Βίου Μάθησης...». Με βάση το νόμο αυτό οριοθετούνται, στα πλαίσια της Δια Βίου Μάθησης, δύο περιοχές με χορήγηση των αντίστοιχων πιστοποιητικών στους φοιτούντες:

- **Η Δια Βίου Εκπαίδευση**, που αφορά Πτυχιούχους Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. και παρέχεται στα Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης (Ι.Δ.Β.Ε.), που μπορούν να ιδρυθούν σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα αλλιά και από άλλους μεγάλους φορείς. Από τα Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης (Π.Δ.Β.Ε.) διάρκειας μέχρι 75 εκπαιδευτικές ώρες απονέμονται Πιστοποιητικά Επιμόρφωσης, ενώ από μεγαλύτερα Π.Δ.Β.Ε., μέχρι 250 εκπαιδευτικές ώρες, χορηγούνται Πιστοποιητικά Δια Βίου Εκπαίδευσης.
- **Η Δια Βίου Κατάρτιση**, που αφορά και μη Πτυχιούχους και παρέχεται από φορείς του τύπου των Κέντρων

Επαγγελματικής Κατάρτισης. Από τα Προγράμματα Δια Βίου Κατάρτισης χορηγούνται Πιστοποιητικά Δια Βίου Κατάρτισης.

Όλα τα παραπάνω Πιστοποιητικά εντάσσονται στο υπό διαμόρφωση Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (και στο ευρύτερο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων – Euro-

pean Qualifications Framework) και καταγράφονται στο Ευρωδιαβατήριο (Europass) των εργαζομένων για υποστήριξη της αδιάβλητης πιστοποίησης των επαγγελματικών ικανοτήτων και της διευκόλυνσης της κινητικότητας των εργαζομένων μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών.

Ο Νόμος 3369/2005 παρέχει τη δυνατότητα ίδρυσης, σε κάθε ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης, ενός Ινστιτούτου Δια Βίου Εκπαίδευσης (Ι.Δ.Β.Ε.).

Η ίδρυση του Ι.Δ.Β.Ε.

στο Τ.Ε.Ι. Κρήτης

Η Συνέλευση του ΤΕΙ Κρήτης, στη συνεδρίαση της 16/12/2005 αποφάσισε την υποβολή πρότασης στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων για την ίδρυση Ι.Δ.Β.Ε. στο Ίδρυμά μας. Στο Ίδρυμά μας, το Ι.Δ.Β.Ε. ιδρύθηκε με τη δημοσίευση της Υπουργικής Απόφασης με αριθμ. 65107/ Ε5 στο Φ.Ε.Κ.1229/ 23-6-09.

Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους αποφασίστηκε η ίδρυση και λειτουργία Ι.Δ.Β.Ε. στο Τ.Ε.Ι./ Κ. είναι οι εξής:

- Το Τ.Ε.Ι. λόγω του τεχνολογικού του χαρακτήρα και του ιδρυτικού του νόμου έχει καταστατική υποχρέωση να αναπτύσσει δράσεις που συμβάλλουν στη

βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των αποφοίτων του σε σχέση με τις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας.

- Το Τ.Ε.Ι. διαθέτει πόρους (υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό) για να παρέχει Δια Βίου Εκπαίδευση σε πολλά επιστημονικά πεδία της γενικότερης δραστηριότητάς του, όπως οι τεχνολογικές εφαρμογές στις ειδικότητες των Μηχανικών, ο γεωτεχνικός τομέας, η οικονομία και η διοίκηση επιχειρήσεων, ο τουρισμός, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια, η διατροφή, το περιβάλλον κ.ά..

των αυτών θα συντελεί στην ουσιαστική βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων των αποφοίτων, ιδιαίτερα σε θέματα νέων τεχνολογιών, όπως αυτές ενσωματώνονται στην παραγωγική διαδικασία. Θα συμβάλει έτσι στη βελτίωση της αποδοτικότητας των εργαζόμενων ή/ και στην ευχερέστερη πρόσβασή τους σε καλύτερες θέσεις εργασίας.

- Έμμεσα ωφελείται η παραγωγική διαδικασία σε όλους τους παραπάνω τομείς.
- Έμμεσα επίσης ωφελείται το ίδρυμα, αφού θα εισρεύσουν πρόσθετα κονδύλια υποδομών και λειτουργιών και θα ενισχυθεί η σύνδεση του Τ.Ε.Ι. με παρα-

- Το Τ.Ε.Ι. έχει την εμπειρία επιτυχούς υλοποίησης ανάλογων προγραμμάτων στο παρελθόν, όπως η Από Απόσταση Εκπαίδευση, η Συμπληρωματική Εκπαίδευση, τα προγράμματα κατάρτισης του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.), τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής κ.ά.
- Άμεσα ωφεληούμενοι από τη λειτουργία Προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης θα είναι πτυχιούχοι Ανώτατης Εκπαίδευσης (Τ.Ε.Ι. και Πανεπιστημίων) προς τους οποίους μόνο απευθύνονται τα προγράμματα του Ι.Δ.Β.Ε..
- Η παρακολούθηση των προγραμμά-

γωγικούς φορείς. Το Ι.Δ.Β.Ε. θα αναπτύσσει προγράμματα κοινού ενδιαφέροντος με επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις των πτυχιούχων της Ελλάδας ή / και του εξωτερικού, σε σχέση με ανάγκες για τη βελτίωση της θέσης των πτυχιούχων στην οικονομία και την κοινωνία.

- Επιπλέον, έμμεσα ωφελούνται οι προπτυχιακές και οι μεταπτυχιακές σπουδές εφόσον θα δημιουργηθεί εκπαιδευτικό υλικό και υποδομές και θα βελτιωθεί η συνεργασία με φορείς απασχόλησης των πτυχιούχων. Μέχρι σήμερα έχουν ιδρυθεί Ι.Δ.Β.Ε.

πρακτικά σε όλα τα Ιδρύματα Τεχνολογικής Εκπαίδευσης της χώρας και μερικά μόνο σε Πανεπιστήμια. Στην Κρήτη το μόνο Ι.Δ.Β.Ε. που έχει ιδρυθεί είναι αυτό του Τ.Ε.Ι. Κρήτης.

Σκοπός και στοιχεία λειτουργίας του Ι.Δ.Β.Ε.

Το Ινστιτούτο Δια Βίου Εκπαίδευσης του Τ.Ε.Ι. Κρήτης έχει ως σκοπό την επανεκπαίδευση των αποφοίτων των Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) σε νέες τεχνολογίες αιχμής, σε θέματα ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος, καθώς και σε νέες μεθόδους και τεχνικές στη διοίκηση και την οικονομία. Το Ινστιτούτο Δια Βίου Εκπαίδευσης του Τ.Ε.Ι. Κρήτης έχει αρμοδιότητα, στο πλαίσιο των διατάξεων του ν. 3369/ 2005 για τη Δια Βίου Μάθηση, την οργάνωση και λειτουργία των Προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης (Π.Δ.Β.Ε.) του Τ.Ε.Ι./ Κ..

Με την οργάνωση και λειτουργία των Π.Δ.Β.Ε., το Ι.Δ.Β.Ε. επιδιώκει:

- α) Τη δια βίου παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων και την εν γένει βελτίωση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού (πτυχιούχων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ) σε ένα περιβάλλον ταχύτατων διαρθρωτικών και άλλων μεταβολών στην οικονομία και στην κοινωνία, με σκοπό την αύξηση των δυνατοτήτων πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης.
- β) Την περαιτέρω συμβολή στη δημιουργία ενεργών και αυτοδύναμων πολιτών και στην ουσιαστική συμμετοχή τους στο οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- γ) Τη διευκόλυνση και εξομάλυνση της κοινωνικής ένταξης, την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- δ) Τη δημιουργία ευνοϊκών όρων και προϋποθέσεων προσωπικής ανάπτυξης και ολοκλήρωσης των πολιτών.

Για την επίτευξη των σκοπών του, το

Ι.Δ.Β.Ε. μπορεί, μεταξύ άλλων:

- α) Να διεξάγει μελέτες σε θέματα των επιστημονικών του ενδιαφερόντων.
- β) Να διοργανώνει ή να συμμετέχει σε επιστημονικές διαλέξεις, ημερίδες, συμπόσια, σεμινάρια, συνέδρια και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις.
- γ) Να πραγματοποιεί εκδόσεις και δημοσιεύσεις, καθώς και να παράγει ηλεκτρονικό και έντυπο εκπαιδευτικό υλικό.
- δ) Να συνεργάζεται με το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.), με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) καθώς και με κέντρα ερευνών και άλλα ιδρύματα ή φορείς Δια Βίου Εκπαίδευσης, της χώρας και του εξωτερικού.

Ειδικότερα, τα επιστημονικά πεδία που θα δραστηριοποιηθεί το Ι.Δ.Β.Ε. του Τ.Ε.Ι./ Κ. είναι οι επιστήμες Μηχανικού, οι επιστήμες Γεωπονίας και Τροφίμων, οι επιστήμες Διοίκησης και Οικονομίας και οι επιστήμες Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας.

Τα όργανα που προβλέπονται για τη διοίκηση και λειτουργία του Ι.Δ.Β.Ε. του Τ.Ε.Ι./ Κ. είναι ο Πρόεδρος, ο Επιστημονικός Διευθυντής και το Συμβούλιο.

Τα καθήκοντα του Προέδρου του Ι.Δ.Β.Ε. ανατίθενται από το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. σε έναν από τους Αντιπροέδρους. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11, παρ.5 του ν. 1404/ 1983 όπως ισχύει κάθε φορά.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του Ι.Δ.Β.Ε. εκλέγεται από τη Συνέλευση του Τ.Ε.Ι. ύστερα από υποβολή υποψηφιοτήτων, από μέλη Ε.Π. του Τ.Ε.Ι., κατά προτίμηση της βαθμίδας του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή με ειδίκευση, γνώσεις και εμπειρία στα θέματα της δια βίου εκπαίδευσης.

Το Συμβούλιο του Ι.Δ.Β.Ε. αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Επιστημονικό Διευθυντή του Ι.Δ.Β.Ε. και τους Προϊσταμένους των Τμημάτων Εκπαίδευσης του Τ.Ε.Ι..

Στην απόφαση Ίδρυσης του Ι.Δ.Β.Ε. περιγράφονται οι διαδικασίες έγκρισης των Προγραμμάτων Δ.Β.Ε., οι πόροι χρηματο-

δότησης και άλλες σχετικές λειτουργικές ρυθμίσεις.

Διασφαλίσεις

Ένα από βασικά θέματα που απασχόλησε τα όργανα Διοίκησης του Τ.Ε.Ι., αλλή και τη Συνέλευση που τελικά αποφάσισε να προτείνει την ίδρυση του Ι.Δ.Β.Ε. ήταν ο τρόπος ένταξής του στον εκπαιδευτικό και ερευνητικό ιστό του Τ.Ε.Ι.. Ως αποτέλεσμα του προβληματισμού αυτού τέθηκαν οι παρακάτω αρχές:

- Ο βασικός στόχος του Ιδρύματος είναι και παραμένει η παροχή προπτυχιακών σπουδών υψηλού επιπέδου, αλλή και η δημιουργία κατάλληλου υπόβαθρου για τη συντομότερη δυνατή ανάπτυξη ποιοτικών αυτοδύναμων μεταπτυχιακών σπουδών. Η τρέχουσα εκπαιδευτική δραστηριότητα έχει, λοιπόν, απόλυτη προτεραιότητα. Δεν θα επιτραπεί, κατά συνέπεια, η εκχώρηση υποδομής (εξοπλισμού, εγκαταστάσεων, χώρων κ.ά.) και λοιπών πόρων σε δραστηριότητες του Ι.Δ.Β.Ε., εφόσον αυτό παρακωλύει ή αποβαίνει εις βάρος των δύο επιπέδων κύριων σπουδών και των λοιπών λειτουργιών του Ιδρύματος.
- Η χρήση αιθουσών και λοιπών υποδομών για λειτουργία προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης θα γίνεται μόνο μετά από τεκμηριωμένη έγκριση του οικείου Τμήματος ή της Σχολής, με τα παραπάνω κριτήρια. Η έγκριση θα υπόκειται σε διαδικασία επικύρωσης από το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι..
- Δε θα διατίθενται πόροι από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τ.Ε.Ι. για την οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης.
- Τα μέλη του Ε.Π. και των άλλων κατηγοριών εργαζόμενων που θα επιθυμούν να απασχοληθούν στο Ι.Δ.Β.Ε., θα πρέπει να έχουν τεκμηριωμένη άδεια από το Τμήμα ή όποιο άλλο εποπτεύον διοικητικό όργανο. Θα πρέπει

να πληρούται η προϋπόθεση ότι η απασχόλησή τους δε θα παρακωλύει τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές, διοικητικές και άλλες δραστηριότητες του Τμήματος και του Ιδρύματος.

- Η διενέργεια των μαθημάτων των προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης μπορεί να γίνεται μόνο σε χρόνο που δε θα παρεμποδίζεται η τακτική εκπαιδευτική διαδικασία (π.χ. σε βραδινές ώρες, Σαββατοκύριακα, περιόδους διακοπών).
- Θα πρέπει να υπάρχει η μέγιστη δυνατή συλλογικότητα στις προτάσεις υλοποίησης προγραμμάτων. Αυτό μπορεί να διασφαλιστεί μέσα από διαδικασίες ανάπτυξης των προγραμμάτων και αποφάσεις συλλογικών οργάνων σε επίπεδο συνεργασιών Τμημάτων και Σχολών, πριν κατατεθούν οι προτάσεις για έγκριση υλοποίησης στο Συμβούλιο του Ι.Δ.Β.Ε..
- Θα υπάρχει ευρύτερα σε επίπεδο Ιδρύματος η μέγιστη δυνατή διαφάνεια και πληροφόρηση, για τα όλα τα μέλη της Κοινότητας του Τ.Ε.Ι. που δυνητικά θα επιθυμούν να απασχοληθούν ή να εκπαιδευθούν στο Ι.Δ.Β.Ε. και στα προγράμματά του.

Προοπτικές

Προσδοκάται ότι σύντομα, στα πλαίσια του Ε.Σ.Π.Α., και ειδικότερα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης (Ε.Π.Ε.Δ.Μ.) του Υπουργείου Παιδείας, Εκπαίδευσης, Δια Βίου Μάθησης, θα προκηρυχθεί το αντίστοιχο Πρόγραμμα για την εγκατάσταση και λειτουργία των Δομών των Ι.Δ.Β.Ε. στα Ιδρύματα που τα ίδρυσαν, αλλή και για τη λειτουργία των Π.Δ.Β.Μ. που είχαν σχηματοποιηθεί και υποβληθεί για έγκριση στο προηγούμενο Κοινοτικό Πλαίσιο στήριξης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.).